

Anmeldelse

Cantus og et norrønt, musikalsk tre.

Å synge Yggdrasil

Å lage en plate kalt «Yggdrasil» er en god idé. Yggdrasil er, som vi vet, i norrøn mytologi et asketre som står midt i verden. Treet er alltid grønt og grenene strekker seg utover den samme verdenen. I toppen befinner det seg fire hjorter som spiser blader og friske skudd. Ved treet's rot befinner seg en orm, Nidhogg. Helt på toppen sitter en allvitende ørn og ekornet Ratatoskr løper mellom ørnen og Nidhogg med sladder og skjellsord. Og kanskje er det derfor dette ekornet er så tydelig på coveret. Men andre ord er treet fullt av liv både på godt og vondt. Ja, faktisk ganske likt et samfunn.

På denne innspillingen blir Yggdrasil et musikalsk tre, der koret Cantus har invitert ti ulike komponister som via forskjellige tekster og forskjellige stilistiske komposisjonsmåter skal gi treet en mangfoldig klanglig skikkelse. Som det står i tekstheftet, er målet «å samles rundt verdenstree som et felles tema og sammen skape ny musikk.» Det er åpenbart at treet også skal forstås i et miljøperspektiv, der det heter at jordens tilstand avhenger av treet's sunnhet. Treet er et bilde på livet som her synges ut i all sin forskjellighet.

Spørsmålet er om det skjer her. Er de ulike komposisjonene varierte nok til å ivareta dette mangfoldet som åpenbart befinner seg i treet – altså som en musikalsk tolkning av den verden vi lever i, hvis jeg forstår coverteksten riktig? Jeg skulle gjerne ønsket noen verker med en mer drastisk korklang, med mer utagerende, dissonerende smerteskrisk, selv om komposisjonene langt fra skyr dissonerende klanger. Samtidig skal jo musikken dempe smerten – noe vi kjenner godt igjen fra salmetradisjonen.

Men det er ikke Cantus sitt problem. De synger så flott og det er så rent framført. Og det er variasjon nok blant komposisjonene til at innspillingen innfrir. Ta salmen «Eg i veit i himmelrik ei borg» i et flott korarrangement av Ragnar Rasmussen. Denne kjente folketonen framstår gjennom sine milde dissonanser slik at melodien blir hørt på nytt, eller som det heter i litteraturen: som sett gjennom en virvel i ruten.

Eller ta «Ratatoskr» av Trygve Bröske og Alice Major. Rytmisk markert hører vi ekornet pile opp og ned av treet, med talekor og liggende klanger i bakgrunnen. Et avansert korstykk, ivaretatt på fullkomment vis.

For meg er imidlertid det flotteste stykket på denne utgivelsen Marianne Reidarsdatter Eriksens «No plantar kvinna i verda eit tre», med tekst av Halldis Moren Vesaa. Diktet rykker treet ut av den norrøne mytologien og plasserer det i bakgården eller på verandaen, eller nesten hvor som helst. Ordene blir til klang. Og, ikke minst når du leser teksten i tekstheftet og deretter hører tonsettingen som utvider denne, så hører du noe mer. Hva dette *noe mer* er, vites ikke, men det har ganske mye med Cantus å gjøre.

Jeg kunne nevnt flere andre komposisjoner, som Henning Sommerros «Hirtir» om hjortene i treet's topp, eller Mia Makaroffs og Mahmoud Darwish' «Psalm 9» om palestineren som lengter hjem til sitt okkuperte hjemland – og flere stykker til.

Og som alltid med Morten Lindberg og lyd, nærmest som en selvfølge etter hvert: en produksjon som virkelig tillater korets kvaliteter å klinge ut i egen stue.

Egil Baumann
musikk@klassekampen.no

ALBUM

Cantus

«Yggdrasil»

Tove Ramlo-Ystad (dir.)

2L (Lindberg Lyd)

CANTUS I RING: Sånn kan man spille inn en korplate.

FOTO: 2L